

Mati
LEOPOLDINA
BRANDIS

(1815–1900)

France M. Dolinar

Mati Leopoldina Brandis (1815–1900)

© Družina d. o. o., 2020

Lektorirala: *Lejla Križanič Krk*

Oblikovanje: *Nika Pfeifer, Družina d. o. o.*

Slika na naslovnici: *Arhiv provincialne hiše v Gradcu*

Izdala: *Družina d. o. o.*

Odgovarja: *Tone Rode*

Naklada: **1000**

Tiskano v Sloveniji

Ljubljana **2020**

Več informacij o knjigah založbe Družina na www.druzina.si.

**ZALOŽBA
DRUŽINA**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

929Brandis L.
27-788.461:929Brandis L.

DOLINAR, France M., 1941-
Mati Leopoldina Brandis : (1815-1900), HKL / [France M.
Dolinar]. - Ljubljana : Družina, 2020

ISBN 978-961-04-0667-9
COBISS.SI-ID 18212355

Mati
LEOPOLDINA
BRANDIS
(1815–1900), HKL

Družina 2020

Grofica von Brandis
27. November 1825
11. Januar 1910
General-Postmeister
München

Marija Jožefa grofica Brandis pred odhodom v Munchen.

Ustanoviteljica avstrijske province usmiljenk¹ in družbe bolniških sester²

*»Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših
bratov, ste meni storili« (Mt 25,40).*

»Ljubezen do bližnjega je neločljiva od ljubezni do Boga in njena dela so v Božjih očeh dragocena. Bog ljubi ljudi tako zelo, da sprejema, kakor da bi bilo njemu storjeno vse tisto, kar kdo njim naredi. Zato pravi Božji Zveličar: ‚Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili‘ (Mt 25,40).«³ V tej točki življenjskih pravil bolniških sester, ki jih je mati Leopoldina Brandis leta 1882 sestavila za novoustanovljeno družbo bolniških sester, je zajeta temeljna življenjska in duhovna usmeritev Marije Jožefe grofice Brandis s sestrskim imenom s. Leopoldina.⁴

Marija Jožefa⁵ se je rodila 27. novembra 1815 v Gradcu kot prva od šestih otrok⁶ očetu Henriku Adamu grofu Brandisu (1787 Gradec–1869 Smlednik), cesarsko-kraljevemu komorniku (zakladniku) in tajniku deželnega sodišča, ter materi Mariji Jožefi grofici Welser von Welserheimb (1791 Gradec–1869 Smlednik) in bila še isti dan

krščena v mestni župnijski cerkvi Svete krvi.⁷ Imeni Marija in Jožefa je dobila po svoji stari teti Mariji Jožefi vojvodinji od sv. Elija, rojeni grofici Brandis-Starhemberg, ustanoviteljici samostana lazaristov v Neaplju, ki je 8. oktobra 1761 v Neaplju umrla v sluhu svetosti. Družina je zaradi očetove službe živela v Gradcu, v njihovi lasti pa je bil tudi grad v Mariboru in z njim povezana posest.⁸ Mariborsko okrožje je bilo po jožefinskih reformah v drugi polovici 18. stoletja vključeno v sekovsko škofijo s sedežem v Gradcu. Marija Jožefa je od rojstva dalje vsrkavala v svojo dušo iskreno in globoko pobožnost svojih staršev in njihovo tesno povezanost s Cerkvijo. Ko je avstrijski cesar Franc I. (1806–1835)⁹ očetu Henriku Adamu leta 1822 ponudil mesto deželnega svetnika na Dunaju, se je družina preselila v glavno mesto monarhije. Vzgojo sedemletne grofice Marije Jožefe so zaupali tamkajšnjim redemptoristkam. Ustanoviteljica tega samostana je bila njena babica po materini strani Antonija grofica Welserheimb, ki je po smrti svojega moža tudi sama vstopila v to redovno skupnost. Nadarjena mladenka je bila tu deležna najkakovostnejše, svojemu stanu primerne vzgoje in izobrazbe, vključno z glasbo (igrala je

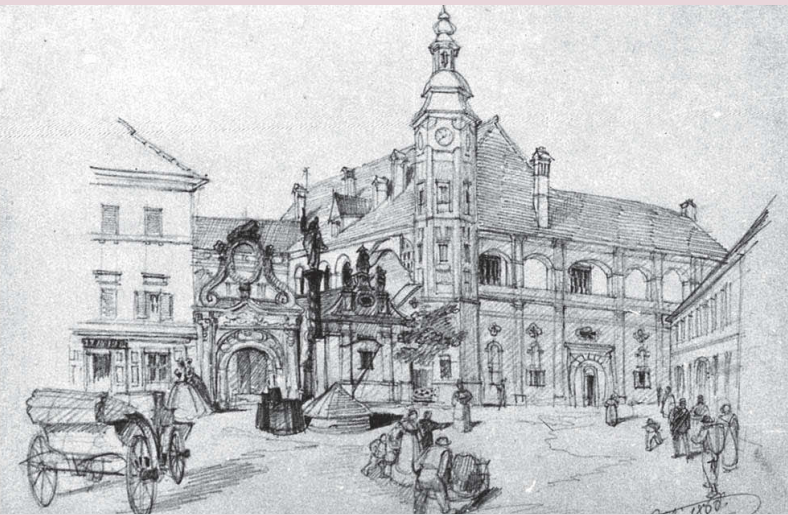
harfo) in likovnim ustvarjanjem. Izjemen talent je Marija Jožefa pokazala pri učenju jezikov.

Družina Brandis je na Dunaju stanovala pri cerkvi sv. Marije im Gestate (ob rokavu Donave) in gojila tesno prijateljstvo s tamkajšnjo duhovščino, ki je odločilno vplivala na poznejši duhovni razvoj mlade grofice, med njimi z generalnim vikarjem redemptoristov Jožefom Passeratom (1772–1858, blažen 1980), ki je mlado grofico pripravljajal na prvo sveto obhajilo, filozofom in teologom Antonom Güntherjem (1783–1863) in mladim kanonikom in profesorjem Svetega pisma Romanom Zängerlejem (1771–1848), ki je bil leta 1824 imenovan za sekovskega škofa.

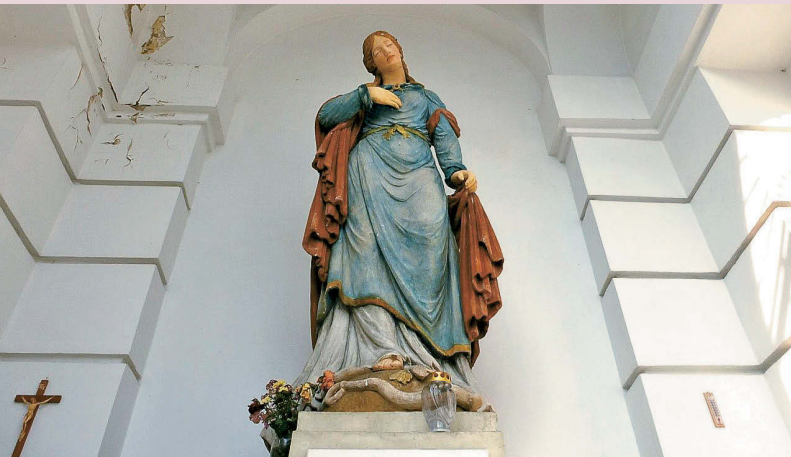
Ker je mati slabo prenašala dunajsko klimo, se je oče Henrik Adam odpovedal prestižni službi na Dunaju in se leta 1831 z družino preselil v Maribor. Priljubljeni dnevni sprehod šestnajstletne Marije Jožefe je bila pot do Marijine kapele na Piramidi, kjer se je navadno dolgo zadrževala v molitvi. Tu je tudi dokončno dozorel njen sklep, o katerem je že nekaj časa razmišljala, da svoje življenje posveti Bogu. Svoj namen je najprej zapupala zaupnemu družinskemu prijatelju, graškemu škofu Zängerleju. Škof se je njene odločitve

razveselil, vendar ji je sprva svetoval zadržanost. Ji je pa zaupal, da že nekaj časa razmišlja, da bi v Gradec povabil vincentinke, ki bi prevzele skrb za mestno bolnico. Mariji Jožefi je bila zamisel všeč. V skrbi za bolnike je prepoznala svoje življenjsko poslanstvo, njegovo uresničitev pa v Družbi sester hčera krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavelskega.¹⁰ Po informacijah, ki so ji bile dostopne v Avstriji, je bila prepričana, da ideal sv. Vincencija Pavelskega najbolj pristno živijo sestre vincentinke v Münchnu, ki so od leta 1832 vodile tamkajšnjo bolnišnico. Sporazumno s škofom Zängerlejem je bila odločitev Marije Jožefe jasna: v noviciat bo vstopila pri sestrah v Münchnu. Težava je bila v tem, da vlada na Dunaju redovnim skupnostim še vedno ni bila naklonjena in škof Zängerle ni imel nobenega zagotovila, da bo dobil dovoljenje za naselitev vincentink v Gradcu. V globoki veri sta oba odločitev o tem prepustila Božji previdnosti.

Odločitev Marije Jožefe za Bogu posvečeno življenje v samostanu je bila za starše, ki so svojo hčerko pripravljali na njenemu stanu primerno poroko, v prvem trenutku velik šok, vendar so jo v veliki vdanosti v Božjo voljo sprejeli kot zname-

Mariborski grad (v lasti rodbine Brandis od 1727), Carl Mayr, 1866.

Marijin kip v kapeli sv. Marije na Piramidi v Mariboru, ki jo je dal pozidati Henrik grof Brandis leta 1821.

nje posebne Božje naklonjenosti. Oktobra 1837 je Marija Jožefa odpotovala v München in bila na praznik Marijinega darovanja, 21. novembra, skupaj s še petimi dekleti iz Štajerske sprejeta kot novinka v münchensko skupnost vincentink. Pri slovesni preobleki 15. novembra naslednje leto (1838) je prejela ime s. Leopoldina. Marija Jožefa je predstojnico prosila, naj se ne ozira na njen svetni stan, naj je nihče ne naslavlja z »gospodična grofica«, ampak naj jo v vsem popolnoma izenači z drugimi kandidatkami. V noviciatu so se morale kandidatke usposobiti, da so samostojno oskrbovale veliko bolniško sobo, učile so se prepoznavati bolezenske znake bolnikov in pripravljati zanje zdravila. Opravljati so morale seveda tudi vsa hišna dela (čistiti lesena tla v bolniški sobi, poskrbeti za kurjavo in predvsem skrbeti za kuhinjo), vsake tri ali štiri dni so bile na vrsti za nočno službo. Od doma nevajena hišnih opravil je bila novinka Marija Jožefa sprva včasih predmet posmeha drugih novink, ponižnost, s katero je sprejemala kritiko in prizadevnost, da svoje dolžnosti izpolni kar najbolje, pa je v skupnosti kmalu sprožila splošno občudovanje. Pri münchenskih vincentinkah se je Marija Jožefa